

jich lombardování. Kromě posmrtné vzpomínky za prof. Heyrovským, kterou zesnulému věnovala Právnická Jednota v Bratislavě přednáškou prof. Vážného, přináší uvedené sešity hojná rozhodnutí našich nejvyšších soudních stolic a různé zprávy, zejména Výroční zprávu Práv. Jednoty v Bratislavě za rok 1922.

»**Názvosloví leteckého práva.**« V takto nadepsaném článku (Právnik 1924, 3. sešit) praví prof. Hobza, že sdělená jím fakta »neslouží zajisté ke cti naší veřejné správy« a uvádí jako taková fakta:

1. že meziministerská komise připravuje po dobu nápadně dlouhou osnovu leteckého zákona.

2. že v komisi při rozpravě o názvosloví bylo při rovnosti hlasů rozhodnuto dirimujícím hlasem předsedy (bývalého vídeňského úředníka, jenž ovládá lépe názvosloví německé než české), že má být základním názvem »vzducholoď«.

K první výtce konstatuji, že prof. Hobzovi bylo známo, že meziministerská komise byla s osnovou i důvodovou zprávou k ní hotova v červnu 1923, neboť jsem mu tehdy odevzdal její otisk. Že jedno z účastněných ministerstev, kterým tehdy byla osnova zaslána se žádostí, aby se do dvou měsíců o ní vyslovila, podalo své připomínky teprve v březnu 1924, nejde na vrub komise.

K druhé výtce konstatuji, že jsem dirimoval tak, jak profesor Hobza sděluje. Měl jsem jako předseda meziministerské komise ve sporu, který vznikl o otázce, má-li setrvati na terminologii u nás dosud obvyklé, nebo má-li se tato nahraditi novou, stejné právo, jako kdo jiný, vysloviti se pro jeden nebo druhý názor, a mohl jsem se rozhodnouti podle svého vlastního přesvědčení tím spíše, že usnesení komise nikoho nezavazuje a zejména vládě ponechává naprostou volnost, aby v osnově zákona, kterou předloží národnímu shromáždění, užila termínu toho či onoho.

Důvod ovšem nelze najíti v tom, že »ovládám lépe názvosloví německé než české«. Ve sporu šlo o to, aby pro právnické názvosloví zvolen byl vhodný kolektivní výraz, jímž má být označena vzduchová cirkulace a doprava všech aeromobilů bez rozdílu, ať jsou těžší nebo lehčí než vzduch, a kolektivní výraz pro všechny druhy aeromobilů. V německé právnické mluvě se ale ne užívá ani slova »Luftschiffahrt« ani slova »Luftschiff« k vyjádření uvedených pojmů. Ustálené výrazy jsou »Luftfahrt« nebo »Luftverkehr« a »Luftfahrzeug«, které nejsou svým jazykovým obsahem shodny s výrazy »vzduchoplavba« a »vzducholoď«.

O tom lze se přesvědčiti nahlédnutím do zákonů a nařízení, vydaných v Německu i Rakousku (srv. na př. něm. zákony z 3./I. 1920 a 1. srpna 1922, rak. zákon z 10 prosince 1919) a třeba jen do nařízení z 20. prosince 1912 a 31. července 1914, která jsou ještě dnes u nás platným právem. Proto mi terminologie německá vůbec nemohla být vzorem. V české řeči bylo obvyklým označení »vzduchoplavba« a »vzducholoď« (sr. na př. český text mírových smluv a zákon o telegrafech). Když na místo tohoto označení doporučovány byly výrazy »letectví« a »letadlo«, bylo proti použití jich namítáno se strany technických odborníků, že »letadlo« je v české řeči vžitým speciálním označením pro přístroje těžší než vzduch. Ovšem že slova »vzduchoplavba« a »vzducholoď« podle jazykového obsahu se hodí k označení vzduchové cirkulace přístrojů lehčích než vzduch a takovýchto přístrojů. Nepokládám za chybu, že jsem se v tomto dilemmatu ohlédl po právnické terminologii nejvýznačnějších kulturních jazyků cizích, totiž francouzského, anglického a italského. Tyto užívají ke kolektivnímu označení cirkulace a dopravy vzduchové vesměs výrazy souhlasné doslovem i smyslem se slovem »vzduchoplavba« (navigation aérienne, aerial navigation, navigazione aerea); ve franštině je také slovo »aéronef« (doslova »vzducholoď«) souhrnným označením pro všechny přístroje, ať těžší nebo lehčí než vzduch; angličtina a italština mají pro to zvláštní, vskutku kolektivní výraz (aircraft, aeromobile).

Bylo arci poukázáno na ducha českého jazyka, jemuž prý jediné vyhovuje označení »letectví« a »letadlo«. Argument ten také podtrhává ve svém článku prof. Hobza, poukazuje na to, že naše řeč vytvořila pro pojem pohybu ve vzduchu slovo »let«. To však platí stejnou měrou pro jazyky dříve jmenované, a proto nebyl důvod ten pro mne tak přesvědčivým, abych se nerozhodl pro podržení terminologie u nás dosud obvyklé.

Jsem toho dalek, abych se snažil jakýmkoliv způsobem dosáhnouti, aby konečné rozřešení sporné otázky se stalo po mém názoru, a účelem těchto řádků také není jeho propagování. Jsem soudce a zvyklý respektovati jakékoli mínění; zbytečno snad dodávati, že uznávám plně i právo na věcnou kritiku svého názoru. Důvod, pro který odpovídám, ješ, že chci si uhájiti svobodu projevu mínění.

H. Diwald, senátní p. esident nejv. správ. soudu.